

ОУ “Св.Патриарх Евтимий” – Варна

гр.Варна (9023) ж.к.“Вл.Варненчик” ул.“Димитър Дончев” № 10
Директор – телефон/факс (052) 510-690 E-mail – patriarha@abv.bg

Утвърдил:
Веселина Манолова
директор на ОУ „Св. П. Евтимий“

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

УЧЕБНА 2018-2019 ГОДИНА

Приет на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 1 от 18.09.2018 година и
обсъдена с Обществения съвет на заседание № 4/03.09.2018 г.

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето. Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващо образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.
- Общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците в неравностойно социално положение от различни етнически групи на Община Варна;
- Постановление № 100 / 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такава в ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ - съобразно техните лични интереси, потребности и нужди. Уязвими групи в ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ са ученици: от етническите малцинства, в риск, диагностицирани със специални образователни потребности и други идентифицирани нужди.

II. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- **Законсъобразност** – съответствие на целите и на предлаганите дейности на законите и подзаконовите нормативни актове

- **Кохерентност** – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и дейности при сътрудничество на всички заинтересовани страни

- **Партньорство** – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, другите държавни институции и гражданското общество, на учителите и родителите в реализацията на политика за образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

- **Прозрачност и популяризиране** на дейностите и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото

- **Приемственост** – осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на програмните цели

- Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати
- Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за предотвратяване на възможни рискове за осъществяване на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства
- Отчетност, мониторинг и контрол на реализацията на целия процес на образователна интеграция, включваща в себе си анализ и оценка на постигнатите резултати
- Иновативност – разработване на нови подходи за равен достъп до качествено образование и успешна образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

III. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

1. Пълноценна социализация на деца и ученици от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците от етническите малцинства.
3. Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.
5. Грижа и отговорност към децата със специални образователни потребности

IV. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ПРОГРАМНИТЕ ЦЕЛИ

Пълноценната социализация на децата и ученици от етническите малцинства се осъществява чрез:

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата и учениците от етническите малцинства.
2. Работа с родителите за отговорно родителство;
3. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
4. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси.
5. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците от етническите малцинства.
6. Назначаване на педагогически съветник в подкрепа на психолога на училището за ефективна образователно-възпитателна дейност с ученици със специални образователни потребности, в риск и от етническите малцинства.
7. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
8. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
9. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.
10. Допълнителна работа с ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
11. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.

12. Развиване и прилагане на механизми за стимулиране на педагогическите специалисти за повишаване на квалификацията и прилагане на успешни подходи за работа в мултикултурна образователна среда.
13. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.
14. Работа по проекти за осигуряване на качествена подкрепа на ученици от етническите малцинства, със СОП, в риск и други идентифицирани нужди.

V. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ осигурява подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури, НПО и доставчиците на социални услуги – Чл. 174. от ЗПУО и съобразно Механизма на МС.

На децата и учениците от ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ се предоставя подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им – Чл. 176. (1) от ЗПУО. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик. За реализиране на общата и допълнителната подкрепа в училището през учебната 2018/2019 г. работят психолог и педагогически съветник, логопед, социален работник и ресурсни учители. Подкрепата за личностно развитие е обща и допълнителна. Общата и допълнителната подкрепа се осигуряват там, където са детето и ученикът – в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие – Чл. 177. (1) от ЗПУО.

1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ се избира координатор, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование. Координаторът има следните функции:

- 1.1 разпознава потребността от предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете или ученик въз основа на наблюденията и анализите на учителите в групата в детската градина/класните ръководители и на учителите, които преподават на ученика, въз основа на документите на децата и учениците, включително от изследвания и консултации при наличие на такива, и въз основа на събраните данни за развитието на децата и учениците, и/или по инициатива на родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето;
- 1.2 предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- 1.3 координира извършването на оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания от екипите за подкрепа за личностно развитие;
- 1.4 предлага на директора да утвърди списък на децата и учениците, на които ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие въз основа на извършената оценка на индивидуалните им потребности от екипите за подкрепа за личностно развитие;
- 1.5 координира предоставянето на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с педагогическите специалисти в детската градина или училището;

- 1.6 предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на детето или ученика от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център, център за подкрепа на личностното развитие, включително център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания и/или от доставчици на социални услуги в общността, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето;
- 1.7 координира работата с родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, включително по отношение включването му в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика;
- 1.8 координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина или училището;
- 1.9 съхранява документите на всяко дете или ученик, за което е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие;
- 1.10 координира връзката с детските градини и с групите за задължително предучилищно образование в училищата и при необходимост предлага на директора да изиска служебно информацията и документите, отнасящи се до допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата, при наличие на такива;
- 1.11 координира работата с институциите в системата на предучилищното и училищното образование и с други институции и организации, работещи с деца, по отношение предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете или ученик;
- 1.12 координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от Държавния логопедичен център, от център за специална образователна подкрепа и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в детската градина или училището;
- 1.13 организира и координира дейности и събития в детската градина или училището за децата и учениците, за училищната и за родителската общност, насочени към промяна на нагласите и приемане на различието, както и към изява на дарбите на децата и учениците;
- 1.14 след приключване на втория учебен срок на съответната учебна година изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в детската градина или училището. Докладът се предоставя и на началника на съответното регионално управление на образованието.

Общата подкрепа в ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ се осъществява от екип, ръководен от координатора, насочена е към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Тя включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. кариерно ориентиране на учениците;
7. занимания по интереси;
8. библиотечно-информационно обслужване;

9. грижа за здравето;
10. поощряване с морални и материални награди;
11. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
12. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
13. логопедична работа; /Чл. 178/
14. работа по проекти.

ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ предлага подкрепа на своите ученици, чрез участие в проект „Твоят час“, по който са сформирани 26 групи за учебната 2017/2018 г., включващи заниманията за преодоляване на обучителни затруднения по български език, математика и английски език и занимания по интереси.

Осигурена е възможност за занимания със спорт, към клубовете под наем в училище. Кариерното ориентиране, провеждано от консултант от кариерен център също е част от общата подкрепа на учениците. В ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ функционира училищна библиотека, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на децата и учениците.

Описаните в Правилника на училището морални и материални награди също са част от предоставяната от ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ обща подкрепа.

2. Допълнителна подкрепа за личностно развитие

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва съгласно чл. 187. (1) от ЗПУО включва: работа с дете и ученик по конкретен случай; психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания; осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания; ресурсно подпомагане. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици: със специални образователни потребности; в риск; с изявени дарби; с хронични заболявания. Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с план за подкрепа на детето или ученика. Планът за подкрепа за децата и учениците по ал. 2, т. 1 определя и часовете за ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик от ОУ „Св. Патриарх Евтимий“. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование. Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи: деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година. Допълнителната подкрепа включва: работа с дете или ученик по конкретен случай, ресурсно подпомагане.

Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора за определено дете или ученик по чл. 187, ал. 2. В състава на екипа за подкрепа за личностно развитие задължително се включва психолог или логопед. В екипа може да се включват и други специалисти, както и представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Екипът за подкрепа за личностно развитие работи съвместно с родителите, а при необходимост и с регионалните центрове за подкрепа за процеса на приобщаващото образование и/или с централните центрове за подкрепа за личностно развитие.

Екипът за подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 189:

1. идентифицира силните страни на детето или ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
2. извършва оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;
3. изготвя и реализира план за подкрепа;
4. извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай;
5. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ уведомява отдел „Закрила на детето“ по местоживее на детето с цел да социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

За ученици, изведени на индивидуално обучение се изработва индивидуален учебен план, индивидуални програми по всички учебни предмети с включени специфични методи за работа с конкретния ученик.

Подкрепа на личностното развитие се осигурява и за ученици с изяви дарби. През учебната 2018/2019 ще се изготви регистър на такива ученици, както и индивидуални планове за тяхното развитие.

Обучението на деца и ученици със специални образователни потребности задължително се подпомага от ресурсен учител, съобразно потребността на детето и ученика – Чл. 193.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	психолог, логопед	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководители, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 15.09	директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор	при и по определен повод за поощрение
Представяне на дейности по интереси в ЦДО пред ученици и родители	15.09	учители в ЦДО	
Представяне на дейностите за преодоляване на обучителните затруднения и дейностите по интереси по проекта „Твоят час“ пред ученици и родители	30.09	Ръководители на групи	
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете	Март-май 2019 г.	кариерен консултант	

Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, учители, психолог	
Организиране и провеждане на "Училище за родители" и родителски клуб „Грижа“ за подпомагане на ученици от етническите малцинства и създаване на толерантна среда в училище	01.03.	директор, екип	
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади, в организираните от училището класни и извънкласни дейности	целогодишно	учители	
Организиране на радиопредавания за създаване на толерантна училищна среда	целогодишно	педагогически съветник, ученически съвет, учители	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в плана за квалификация	директор, председатели на МО	
Съвместна работа с институциите по Механизма на МС	постоянен	Екип за работа по Механизма към училището	
Работа по проекти за отговорно родителство	2018-2019 г.	Екипът за работа по Механизма към училището в партньорство със сдружение „Милосърдие за теб“	Кандидатстване по конкурсните процедури на ЦОИДУЕМ

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Участие на всички заинтересовани страни в процеса на образователната интеграция.
2. Успешно интегрирани деца и ученици в мултикултурна образователна среда.
3. Предотвратяване на риска от отпадане на учениците от етническите малцинства от образователната система, чрез работа със семействата за отговорно родителство.
4. Повишен дял на учениците от етническите малцинства, завършили основно образование
5. Придобити знания, умения и компетентности за работа в мултикултурна образователна среда в подготовката на педагогическите специалисти.
6. Осъществена квалификация на педагогически специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.
7. Подобряване на постиженията и резултатите от обучението на учениците със СОП.

VIII. ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

- дял от децата, подлежащи на задължително образование (от 7 до 14 години), обхванати в училище – по класове или по етапи;
- дял на отпадналите от училище за една учебна година;
- дял на завършилите основно образование ученици от етническите малцинства, продължили обучението си в гимназиален етап през същата календарна година.
- дял на учителите, преминали обучение за работа в мултикултурна образователна среда;
- брой проекти за работа с родители от етническите малцинства;
- брой ученици включени в работата по проекти за повишаване на знанията, уменията и възможностите за социализация;

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Всички участници в дейностите по програмата са поставени пред равни възможности за участие и реализация. Всяка една от дейностите е фокусирана върху изграждане на среда, която да утвърждава принципа на равните възможности и липсата на дискриминация по отношение на пол, възраст, религиозни убеждения, физически увреждания и др. Дейностите по програмата дават възможност за равно третиране и равни възможности на всички участници, учители, партньори, независимо от пол, раса, религиозна принадлежност, възраст, увреждания, сексуална ориентация и пр.

X. УСТОЙЧИВОСТТА НА ПРОГРАМАТА ще се измерва чрез осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.

Институционална устойчивост:

1. Придобитият опит по време на изпълнение на дейностите по програмата ще бъде използван в бъдещи извънкласни дейности за учениците.
2. Изработеният практически модел ще ни помага и в бъдеще да решаваме конкретни проблеми сред учениците за насочване и ориентиране на професионалния им път, за решаване на ключови въпроси в съвместната дейност и изчистване на някои пропуски при обучението им и бъдещата им професионална, социална и творческа реализация.

3. Натрупаните и документирани знания за бит, традиции, обичаи, празници, песни и танци ще бъдат основа за инкорпорирането им в училищната програмата
4. Развитие на партньорството със Сдружение „Милосърдие за теб“ за ефективна работа с учениците от ромската махала в района на училището.

XI. ЕФЕКТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ:

1. Успешното реализиране на програмата ще даде възможност за приобщаване на учениците от етническите малцинствени групи към обществото и те ще могат да развият умения, знания и самочувствие за бъдеща социална, творческа и професионална реализация.
 2. Предоставянето на равен достъп до образование ще засили мотивацията за включване в образователния процес.
 3. Учениците с различна етническа принадлежност ще имат възможност да участват в общи дейности. Програмата осигурява контакти, приемственост, приятелство и взаимопомощ между учениците.
 4. Повишената информираност на родителите и придобитите нови знания ще им даде стимул да подкрепят и насърчават своите деца, ще ги превърне в активни партньори в училищния живот и образователния процес.
 5. Работата по проекти ще повиши уменията за отговорно родителство и ще подобри възможностите за социализация на ученици от етническите малцинства, учениците със СОП, в риск и други идентифицирани нужди.
- Срок за изпълнение на програмата е учебната 2018-2019 година.
 - Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и в случаи на значителни промени в организацията на работа в училището или на нормативните актове за основно образование.
 - С програмата са запознати всички членове на колектива.

Програмата предстои да бъде приета на Педагогически съвет в началото на учебната 2018/2019 г. , след обсъждане от Обществения съвет към училището.